ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 2025-2026

ਵਿਸ਼ਾ- ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ- ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ

ਮਾਡਲ ਪੇਪਰ

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ **ਕੁਲ ਅੰਕ: 80**

ਭਾਗ (ੳ) **10x1= 10**

ਬਹੁ ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

(i) ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਧਨ ਦੌਲਤ (ਅ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਪਰਕ
(ੲ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨੰਬਰ (ਸ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਧਰਮ

(ii) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਸਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

X:ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਚਰਣ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
Y. ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

(ੳ) X ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ Y ਗਲਤ ਹੈ। (ਅ) Y ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ X ਗਲਤ ਹੈ।
(ੲ) X ਅਤੇ Y ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ। (ਸ) X ਅਤੇ Y ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ।

(iii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਮਨੋਬਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ? 1

(ੳ) ਸਮੂਹਿਕ ਰਵੱਈਏ (ਅ) ਭਾਵਨਾਵਾਂ
(ੲ) ਅਲਿਹਦਗੀ (ਸ) ਜਜ਼ਬਾ

(iv) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

(ੳ)ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(ਅ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(ੲ)ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(ਸ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(v) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਸਬੰਧੀ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(ੳ) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਹੈ।
(ਅ) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਖਰਚ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ।
(ੲ) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ਸ) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿੱਤੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

(vi) PAC ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

(ੳ) ਪਬਲਿਕ ਅਨੈਲਸਿਸ ਕਮੇਟੀ (ਅ) ਪਬਲਿਕ ਅਕਾਊਂਟ ਕਮੇਟੀ
(ੲ) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਕਾਊਟ ਕਮੇਟੀ (ਸ) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਕਾਊਂਟ ਕਾਰਡ

(vii) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਲਤ ਹੈ:-

(ੳ) ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬ□ਟਿੰਗ □ਨਤਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ □ਵਾਬਦੇਹੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬ□ਟਿੰਗ □ਨਤਕ ਸਰੋਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(□) ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬ□ਟਿੰਗ □ਨਤਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(ਸ) ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬ□ਟਿੰਗ □ਨਤਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(viii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ CAG ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਅ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

(□) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਸ) ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

(ix) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹੁੰਚ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਫਰੈਡਰਿਕ ਵਿਸਲੇ ਟੇਲਰ (ਅ) ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ

(□) ਮੈਕਸ ਵੈਬਰ (ਸ) ਦੁਰਖਾਇਮ

(x) 'ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਥਨ ਕਿਸ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ?

(ੳ) ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (ਅ) ਰਾ□ਨੀਤਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

(□) ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੰਧਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਹੀ

ਭਾਗ (ਅ) (10x 1=10)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:-

(i) ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਅਯੋਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?

(ii) ਭਾਰਤ ਦਾ ਬ□ਟ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ □ਾਂਦਾ ਹੈ?

(iii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(iv) ਵਿੱਤ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ?

(v) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:-

(vi) ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੌ□ੂਦਾ CAG ਦਾ ਨਾਮ________ ਹੈ।

(vii) ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ________ਕਿਹਾ □ਾਂਦਾ ਹੈ।

(viii) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ________ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰੋ:-

(ix) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ □ਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰ□ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ) ।

(x) □ਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਕਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਭਾਗ (□) **(6 x 2=12)**

3. (i) ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :- (6 x 1=6)

ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਈ-ਗਵਰਨੈਸ ਵਰਗੀ ਤਕਨਾਲੋ□ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਤਰਾਲਿਆ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ □ਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ □ਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (CPGRAMS) ਵਰਗੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।ਇਸ ਵਿੱਚ □ਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੰਤਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।□ਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ □ਿਸਦਾ ਉਦੇਸ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ, ਪਾਰਦਰਸਤਾ ਅਤੇ □ਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

(i) □ਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਨ?

(i) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ?

(ii) CPGRAMS ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

(iv) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?

(v) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਤਕਨਾਲੋ□ੀ ਵਰਤੀ □ਾਂਦੀ ਹੈ?

(vi) □ਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ?

3. (II) ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ: (6 x 1=6)

ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ □ਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂ□ੇ ਨਾਲ □ੁੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰ□ ਹਨ, □ੋ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨੀਂਹ ਵ□ੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਢਾਂਚਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, □ਦੋਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਸਪਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ, □ਨਤਕ □ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ □ਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ □ਨਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ □ਰੂਰੀ ਹੈ।ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਹਨ। ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਵ□ੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(i) ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਕੀ ਹੈ?

(ii) ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(iii) ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਕੀ ਹੈ?

(iv) ਪੈਰ੍ਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

(v) ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਕੀ ਹੈ?

(vi) ਯੋ□ਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?

ਭਾਗ (ਸ) **(6x 4=24)**

4. ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :-

(i) ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਅਯੋਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(i) ਬਜ਼ਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(iii) ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ।

(iv) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਾਰੇ [illegible]ਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

(v) ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਚੰਗੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ ਗੁਣ ਦੱਸੋ।

(vi) ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(vii) O and M ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(vi) ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚਾਰ ਕੰਮ ਦੱਸੋ।

ਭਾਗ (ਹ) **(4x 6 = 24)**

5. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਛੇ ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-

(i) ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

(ii) ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(iii) ਸੱਤਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰੋ।

(iv) ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ [illegible]ਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।